

Advies van de Brusselse Raad Dierenwelzijn (10/11/2023)

betreffende minimale normen voor het houden van gezelschapscavia's door particuliere eigenaars

Inhoud

Inleiding	2
Advies	3
Goede voeding (gepaste voeding en afwezigheid van dorst)	4
Goede huisvesting (rustcomfort, thermaal comfort, vrije beweging).	7
Goede gezondheid (afwezigheid van verwondingen, ziekte, en pijn)	13
Sociaal gedrag naar andere cavia's	15
Sociaal gedrag naar andere diersoorten.....	16
Sociaal gedrag naar mensen/ goede mens-dier relatie.....	16
Expressie van ander gedrag	18
Positieve emotionele toestand.....	18
Minderheidsadvies van Ani-zoo	19
Minderheidsadvies van de dierenbeschermingsorganisaties	19
Literatuurlijst	20
Bijlage 1: werkgroep “cavia's” - Brusselse Raad voor Dierenwelzijn	21
Bijlage 2: geschikt en ongeschikt groenvoer voor cavia's	22
Bijlage 3: Body Condition Score	23

Advies van de Brusselse Raad Dierenwelzijn (10/11/2023)

betreffende minimale normen voor het houden van gezelschapscavia's door particuliere eigenaars

Inleiding

Hoewel er geen gegevens zijn over de precieze aantallen (gezien registratie niet gewoonlijk of verplicht is), worden er in het Brussels Gewest vermoedelijk heel wat cavia's als gezelschapdier gehouden door particulieren. Deze vallen onder de regelgeving in de wet van 14 augustus 1986 betreffende de bescherming en het welzijn der dieren. De normen die van toepassing zijn op particulieren met betrekking tot het houden van dieren zijn bepaald in het algemene en eerder vage artikel 4:

§ 1. Ieder persoon die een dier houdt, verzorgt of te verzorgen heeft, moet de nodige maatregelen nemen om het dier een in overeenstemming met zijn aard, zijn fysiologische en ethologische behoeften, zijn gezondheidstoestand en zijn graad van ontwikkeling, aanpassing of domesticatie, aangepaste voeding, verzorging en huisvesting te verschaffen.

§ 2. Niemand mag de bewegingsvrijheid van het dier dat hij houdt, verzorgt of te verzorgen heeft, zodanig beperken dat het aan vermijdbare pijnen, lijden of letsels is blootgesteld. Wanneer een dier gewoonlijk of voortdurend wordt vastgemaakt of opgesloten, moet het voldoende ruimte en bewegingsvrijheid krijgen, in overeenstemming met zijn fysiologische en ethologische behoeften. [...]

§ 3. De verlichting, de temperatuur, de vochtigheidsgraad, de verluchting, de luchtcirculatie en de overige milieuvoorwaarden van het verblijf der dieren moeten overeenstemmen met de fysiologische en ethologische behoeften van de soort. [...]

In deze wetgeving ontbreekt echter een concrete definitie van de 'behoefte van het dier', voor gezelschapdieren en - voor toepassing in dit advies - meer specifiek voor cavia's. Dit maakt het voor particulieren (houders van dieren, toekomstige houders van dieren en mensen met klachten over het welzijn van andermans dieren) en voor inspecteurs moeilijk om deze open normen in te vullen en om maatregelen te nemen om het welzijn van cavia's te verbeteren.

De verantwoordelijke van een cavia beschikt over geen enkel praktisch wettelijk kader om zijn dier een goed leven aan te bieden. De cavia wordt dikwijls ten onrechte als een 'makkelijk te houden huisdier' beschouwd. De ervaring van dierenartsen en experts op het vlak van het gedrag van cavia's leert ons echter dat veel particulieren onvoldoende kennis hebben van bepaalde aspecten van de gezondheid en het gedrag van cavia's. Om maar enkele voorbeelden te geven, weten veel mensen niet dat ze meer dan andere dieren vitamine C uit hun voeding moeten kunnen halen, dat de jongen nestvlinders zijn en meteen vast voedsel mee-eten binnen 24u na de geboorte, dat ze ultrasone geluidsfrequenties horen, dat ze gevoelig zijn aan stress, die bovendien kan zorgen voor een verlaagde immuniteit waardoor ze gevoeliger worden voor bijvoorbeeld huidschimmels waarmee ook mensen besmet kunnen geraken.

In praktijk kan dit gebrek aan kennis leiden tot leefomstandigheden die een negatief effect op het welzijn van cavia's kunnen hebben, met gedragsproblemen, gezondheidsproblemen en zelfs het afstaan van de dieren. Om dit alles te vermijden, dringt een concrete uitwerking van artikel 4 van de wet zich op. Paragraaf 4 van ditzelfde artikel stelt immers dat de Brusselse Regering "nadere regelen kan vaststellen" om de zorgplicht tegenover dieren (uiteengezet in paragrafen 1 t.e.m. 3) uit te werken "voor de verschillende soorten en categorieën van dieren". De Brusselse Raad voor Dierenwelzijn stelt met dit advies de normen voor het houden van cavia's door particuliere eigenaars voor en verzoekt de Brusselse Regering om dit advies om te zetten in wetgeving.

Bovendien is de Brusselse Raad voor dierenwelzijn van mening dat een moderne wetgeving m.b.t. dierenwelzijn niet alleen dieren zou moeten beschermen tegen ernstig lijden, maar ook rekening zou moeten houden met recente interpretaties van het begrip “dierenwelzijn”, volgens dewelke ook het ervaren van een positieve mentale en fysieke toestand deel uitmaakt van een kwaliteitsvol leven.

Een werkgroep van experts (bijlage 1) van binnen en buiten de Raad heeft zich dan ook gebogen over gidsen voor goede praktijken en onderliggend, recent, wetenschappelijk onderzoek (zie literatuurlijst). In het resulterende advies worden enerzijds minimale normen uitgewerkt, anderzijds worden ook bijkomende aanbevelingen voorgesteld, die in praktijk in bepaalde gevallen (bv. door beperking van middelen) misschien niet altijd of allemaal realiseerbaar zullen zijn. Wel reiken deze laatste aan de particulier een instrument (“*best practices*”) aan om het leven van zijn huisdier te optimaliseren.

De Brusselse cavia's zullen niet alleen baat hebben bij de concretisering van hun behoeften voor de particulier, ook voor inspecteurs die het welzijn van cavia's moeten evalueren, kunnen deze normen een goede houvast bieden. Het inschatten van een welzijnsstatus is moeilijk wanneer dit gebaseerd moet worden op een momentopname, is afhankelijk van de kennis en ervaring van de inspecteur, en is bovendien altijd subjectief gezien de open normen in de huidige wetgeving. Inspecteurs zijn dus ook vragende partij voor normen die praktischer en objectiever te controleren zijn. Adviseren en desgevallend sanctioneren bij een vastgesteld verminderd dierenwelzijn zou gefaciliteerd worden, wanneer concrete inbreuken op wetgeving benoemd kunnen worden.

De werkgroep merkt op dat er aparte, specifieke wettelijke normen bestaan betreffende erkende dierenhandelszaken. Deze zijn opgenomen in het Koninklijk Besluit van 27/04/2007. In de “Bijzondere voorwaarden voor verhandeling van dieren door de inrichtingen” (meer bepaald artikel 29§1) is opgenomen dat de verantwoordelijke van een kwekerij of een handelszaak aan kopers de nodige richtlijnen moet meegeven met betrekking tot voeding, huisvesting en verzorging van het dier. De handelaars vertegenwoordigd in de werkgroep benadrukken dat er momenteel een grote variatie bestaat in de kwaliteit van de informatie die dierenhandelszaken meegeven (vaak zelf samengesteld op basis van onbekende bronnen). De minimale normen en bijkomende aanbevelingen die door de werkgroep werden opgesteld op basis van wetenschappelijk onderzoek (zie literatuurlijst), kunnen deze leemte invullen.

Advies

De besprekingen van de werkgroep hebben geleid tot het opstellen van dit advies, dat gebaseerd is op de 4 principes en de onderliggende criteria van de Welfare Quality® beoordelingsprotocollen. Deze 4 principes omvatten goede voeding, goede huisvesting, gepast gedrag en goede gezondheid. Het advies bestaat uit een aantal minimumnormen voor het houden van cavia's en daarnaast bijkomende aanbevelingen. De minimumnormen moeten worden geïnterpreteerd als minimumeisen waarvan enkel in positieve richting mag afgeweken worden. Dus enkel afwijkende maatregelen die het welzijn van de cavia's verhogen, zijn toegelaten. De bijkomende aanbevelingen beschrijven de ideale omstandigheden (volgens recent wetenschappelijk onderzoek) om een goed welzijn van cavia's te bekomen*.

*Een minderheidsadvies van de dierenbeschermingsorganisaties i.v.m. (onder andere) de bijkomende aanbevelingen is toegevoegd op p19 van dit document.

Het advies van de werkgroep werd aan de Raad voorgelegd en vervolgens met de hele Raad besproken (tijdens de vergaderingen van 22/12/2022 en 19/10/2023). Naar aanleiding van deze besprekingen werden enkele minimumnormen gewijzigd, waarvan huidige adviestekst het resultaat is. Met name voor de minimale oppervlakte van een verblijf, koos de meerderheid van de Raad een norm die ietwat hoger ligt dan wat door de werkgroep werd aanbevolen.

Goede voeding (gepaste voeding en afwezigheid van dorst)

MINIMALE NORMEN	BIJKOMENDE AANBEVELINGEN	TOELICHTING
<p>Elke cavia heeft permanent vrije toegang tot schoon, dagelijks ververs, drinkbaar water.</p> <p>Het naleven van volgende maatregelen is nodig bij extreme temperaturen (hitte en vriesweer): In de zomer moeten waterschalen/potjes/drinkfles/metalen drinkkietjes uit de zon worden geplaatst. In de winter moeten waterschalen/potjes/drinkfles/metalen drinkkietjes worden beschermd of beschut geplaatst worden zodat het water niet bevriest.</p>	<p>Bij voorkeur wordt er per cavia een open schaal of potje met voldoende lage rand én een gesloten drinkfles met drinktuit voorzien. Om vervuiling, omverstoten en morsen te voorkomen, gebruikt men best zware, schalen of potjes, die worden opgehangen of op een verhoogje worden geplaatst. Drinkflessen dienen op gepaste hoogte gehangen te worden zodat de cavia comfortabel kan drinken.</p>	<p>De rand van waterpotjes mag niet te hoog zijn, en het potje moet voldoende vol zijn, zodat de cavia's (met korte poten) gemakkelijk bij het wateroppervlak kunnen. Bij drinkflessen die te laag hangen, dient de cavia gewrongen te zitten om te kunnen drinken. Ook drinkflessen die te hoog hangen, zorgen voor een onnatuurlijke houding bij het drinken. Voor bepaalde cavia's (vb. met tandproblemen) kan het bovendien moeilijk zijn om uit een drinktuit te drinken. Anderzijds worden open schaaltes gemakkelijker bevuild of overgegooid, maar de kans hierop kan men verkleinen door ze op te hangen of op een verhoog te plaatsen. Door het dier de keuze te geven tussen een drinkfles en een open schaalte, kan de wateropname verhoogd worden. Dit draagt bij tot preventie van nierproblemen. Plaatsing van water in de zon zorgt voor versnelde groei van bacteriën en algen. Bovendien kunnen metalen drinkkietjes hierdoor te heet worden.</p>
<p>Cavia's moeten continu kunnen eten.</p>		<p>Het spijsverteringskanaal van de cavia mag nooit leeg zijn, omdat hierdoor de darmflora verstoord geraakt, met spijsverteringsproblemen (soms dodelijk) tot gevolg.</p>
<p>Cavia's beschikken permanent over hooi van goede kwaliteit (vrij van stof en bederf, goede mengeling van grassen en/of (on)kruiden). Het hooi is steeds toegankelijk voor elk individueel cavia, en maakt ongeveer 80% uit van het rantsoen** (wat het dier effectief eet).</p>	<p>Hooi wordt in een ruif aangeboden om bevuiling te voorkomen.</p>	<p>Cavia's hebben vooral vezelrijke en relatief energiearme voeding nodig. Vermijd te veel hooi met een hoog gehalte aan eiwitten en calcium, zoals luzerne (alfalfa), omdat dit kan bijdragen tot urinewegproblemen. Hooi dat vrij is van stof en bederf, ruikt fris.</p>
<p>Vers groenvoer (groene bladgroenten, (on)kruiden, grassen, eetbare bloemen, ...) wordt minstens eenmaal per dag bijgevoerd en maakt ongeveer 15% uit van het rantsoen**.</p>	<p>Bijlage 2 geeft een overzicht van de groenten en kruiden die wel en niet geschikt zijn voor cavia's. Groenvoer wordt best gevarieerd gegeven, vb. 4 à 5 verschillende soorten per dag, met voldoende afwisseling tussen de soorten over de dagen heen.</p>	<p>Indien de cavia vers gras ter beschikking heeft, kan dit eventueel meegerekend worden als groenvoer. De hoeveelheid en kwaliteit moet dan wel voldoende zijn. Een uniform gazon biedt weinig variatie in plantensoorten en dus ook in voedingswaarde. Dit wordt dan ook best aangevuld met ander, gevarieerd groenvoer. 15% van het rantsoen komt overeen met een handvol 1-2 keer per dag, per cavia.</p>

<p>Niet opgegeten groenvoer dient na 24u verwijderd te worden, of vroeger als het met uitwerpselen besmeurd is.</p>		
<p>Suikerrijk voer zoals fruit en wortelgroenten moet beperkt worden. Ook snacks of snoepjes zijn vaak gesuikerd en mogen maximum 1% van het rantsoen uitmaken**.</p>		<p>Suikerrijk voer verstoort de darmwerking. Wortelgroenten worden op een andere manier gekauwd dan bladgroenten. Deze laatste geven minder risico op tandproblemen.</p>
<p>Aangezien cavia's niet zelf vitamine C kunnen aanmaken, moeten ze dit uit hun voeding en/of uit een voedingssupplement kunnen halen.</p>		<p>Deze opname kan uit vitamine C rijk vers groenvoer en/of pellets en/of via een supplement (10-30 mg per kg lichaamsgewicht per dag). Het is mogelijk dat vitamine C, in groenvoer én zelfs in droogvoer (afhankelijk van het type en manier van bewaren), snel afbreekt. In dit geval kunnen er supplementen gegeven worden, bij voorkeur een preparaat enkel vitamine C. Multivitaminen-preparaten (commerciële producten die vitamine C combineren met andere, vaak vet-oplosbare vitaminen) hebben als risico dat deze andere vitaminen over-gesupplementeerd worden. Let ook op met supplementen via het drinkwater omdat de smaak van het water hierdoor kan veranderen, wat kan leiden tot verminderde waterconsumptie. Voorbeelden van vers groenvoer met een hoog gehalte aan vitamine C zijn paprika, broccoli, paardenbloem, spinazie, peterselie, boerenkool... Spinazie, peterselie en boerenkool zijn ook rijk aan calcium en oxalaat, dus geef je best niet te veel.</p>
<p>Korrels (=“krachtvoer”) mogen alleen als aanvulling worden gegeven. De hoeveelheid moet afgestemd worden op de individuele behoefte (afhankelijk van ras, grootte, leeftijd, ...) maar maakt niet meer dan 5% uit van het rantsoen**.</p>	<p>Als men krachtvoer geeft, kiest men voor uniforme, uitgebalanceerde korrels (de zogenaamde ‘biks’) of pellets bij voorkeur langvezelig en geëxtrudeerd, en niet voor mengelingen (de zogenaamde ‘muesli’). Krachtvoer wordt best maar 1 keer per dag aangeboden.</p>	<p>Bij het voeren van mengelingen bestaat er een aanzienlijk risico dat cavia's (die van nature uit selectieve eters zijn) er enkel de lekkerste dingen uit pikken en daardoor tekorten van bepaalde voedingsstoffen of tandproblemen oplopen.</p>
<p>**Een minderheidsadvies van Ani-zoo bij deze normen is toegevoegd op pagina 19 van dit document</p>		

<p>Een deel van het voedsel wordt aangeboden op een manier die de cavia mentaal stimuleert, dus toepassen van voedselverrijking.</p>		<p>Om slechts enkele voorbeelden te geven, kan je voedsel half vaststeken in gaatjes (vb. in een stuk geschikt hout, zie hierboven) waar de cavia het moet uittrekken, verstoppen in het strooisel of in een pakje hooi, in puzzelvoederbakjes, in voerballen of cilinders waarmee de cavia moet rollen, ...</p>
<p>Eventuele veranderingen in de samenstelling van het rantsoen worden geleidelijk aangebracht.</p>	<p>Voor belangrijke veranderingen (vb. drastische verhoging van het aandeel groenvoer) wordt een overgangperiode van minstens 2 weken voorzien.</p>	<p>Er zijn over het algemeen minstens 2 tot 4 weken nodig om veranderingen in voeding in te voeren. Plotse veranderingen in het voedingspatroon kunnen de darmflora verstoren en (soms ernstige) spijsverteringsproblemen veroorzaken. Bovendien zijn cavia's echte gewoontedieren, waardoor het enige tijd kan duren vooraleer ze aan iets gewoon geraken.</p>
<p>Cavia's beschikken permanent over houten knaagobjecten - zoals onbespoten, gedroogde takken of stukken hout van eetbare boomsoorten (fruitbomen, wilgen, hazelaar, ...).</p>		<p>Knaagobjecten zijn nodig voor natuurlijke slijtage van de snijtanden en om tegemoet te komen aan de natuurlijke behoefte om te knagen en kauwen. Zo voorkomt men ook ongewild kauwen op andere zaken zoals delen van het verblijf.</p>
<p>Knaagstenen en mineraal- of likstenen zijn niet geschikt voor cavia's.</p>		<p>Knaagstenen zorgen niet voor een correcte slijtage van de tanden (hooi en houten knaagobjecten wel). Mineraal- of likstenen bevatten daarnaast ook te veel calcium en kunnen aanleiding geven tot urinewegproblemen.</p>
<p>Het materiaal dat gebruikt wordt om het voer en het drinkwater aan te bieden, is ten allen tijde zichtbaar schoon.</p>	<p>Bij voorkeur heeft men van al dit materiaal twee sets die afwisselend grondig gereinigd kunnen worden.</p>	<p>"Zichtbaar schoon" houdt in: geen bedding of uitwerpselen in de eet- of drinkbakjes, geen aangekoekte etensresten zichtbaar, geen vorming van algen in het water, ... Bij gesloten drinkflessen en drinktuiten is het moeilijker om algengroei en bacteriefilms volledig te verwijderen. Om dit soort aanslag te vermijden, moeten gesloten drinkflessen minstens wekelijks worden afgewassen met een flessenborstel of (indien het materiaal hiervoor geschikt is) in een afwasmachine. Het is ook aan te raden om dit materiaal na het afwassen goed te laten uitdrogen om de algen en bacteriën volledig te vernietigen.</p>
<p>Een Body Condition Score (op een schaal van 1 tot 5, zie bijlage 3) van 1 of 5 is onaanvaardbaar, tenzij een medische of gedragsmatige verantwoording bestaat.</p>		<p>De Body Condition Score is een instrument om de lichaamsreserves of obesitas bij een dier gemakkelijk te beoordelen, een goede methode om de voedingstoestand kritisch te onderzoeken. Een medische of gedragsmatige verantwoording voor een te hoge of te lage score moet gekoppeld zijn aan een behandeling (op advies van een dierenarts), zelfs indien palliatief.</p>

<p>Al vanaf de geboorte hebben caviajongen toegang tot het vast voedsel en water dat aan het moederdier wordt gegeven, maar cavia's worden niet volledig gespeend vóór de leeftijd van 4 weken.</p>		<p>Caviajongen knabbelen al vast voedsel mee met hun ouders vanaf enkele uren na de geboorte. Geleidelijk aan nemen ze meer en meer vast voedsel op, maar tot de leeftijd van 2 à 3 weken zijn caviajongen toch nog afhankelijk van moedermelk. Bovendien is de interactie met de moeder belangrijk voor de socialisatie en het vermogen om relaties met soortgenoten aan te gaan. Daarom is het aan te raden om de caviajongen tot 4 weken bij de moeder te laten. Om conflicten te vermijden is het belangrijk om voldoende oppervlakte te voorzien.</p>
---	--	--

Goede huisvesting (rustcomfort, thermaal comfort, vrije beweging).

Opmerking: Indien men in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest meer dan 5 kleine dieren houdt, moet men een toelating of milieuvergunning aanvragen bij de gemeente of Leefmilieu Brussel. Meer info: <https://leefmilieu.brussels/themas/dierenwelzijn/info-milieuvergunningen>

Wanneer de cavia binnen wordt gehouden:

MINIMALE NORMEN	BIJKOMENDE AANBEVELINGEN	TOELICHTING
<p>Binnen-cavia's worden op een rustige en tochtvrije plaats in huis gehuisvest, waar natuurlijke lichtinval aanwezig is (zonder directe blootstelling aan de zon) en die hen niet isoleert van het gezin.</p>	<p>Cavia's mogen niet dicht bij lawaaibronnen (TV, radio, computer, wasmachine, keukenapparatuur, ...), met inbegrip van ultrasone frequenties, gehuisvest worden.</p>	<p>Cavia's communiceren aan de hand van verschillende soorten stemgeluiden en kunnen zelf erg luidruchtig zijn, maar toch zijn ze erg gevoelig voor continu of te luid (inclusief ultrasoon) lawaai. Dit kan stress en slaapstoornissen en problemen veroorzaken, alsook problemen met de immuniteit (die aanleiding kunnen geven tot vb. schurft of huidschimmels). Anderzijds bevordert rustige menselijke activiteit in hun omgeving de socialisatie.</p>
	<p>Het is aan te bevelen om het caviaverblijf tegen een muur te plaatsen om de dieren een gevoel van bescherming te geven.</p>	
	<p>Wanneer een caviaverblijf op de grond staat, en er is risico op vanuit de grond opstijgende koude, wordt er een isolatielaag onder of op (vb. dikkere bedding) de bodem van het verblijf voorzien.</p>	

<p>Cavia's worden volgens hun dag-nachtritme afwisselend in het licht en in het duister gehouden.</p>		<p>Voor een gezond dag-nachtritme, worden cavia's gedurende 8 aaneengesloten uren per 24u in het duister gehouden. Een verduisterd slaaphok is nodig als de ruimte waarin de cavia's gehouden worden niet volledig verduisterd kan worden.</p>
<p>Een cavia moet voldoende bewegingsruimte hebben. Indien cavia's (minstens per twee) op een beperkte oppervlakte worden gehouden, is dat gedurende maximaal 12u per dag het geval. Onder een beperkte oppervlakte wordt verstaan: 0,9 m² vrije oppervlakte per twee cavia's***. Gedurende de rest van de tijd hebben de cavia's ruime bewegingsvrijheid (minstens 2m²). Voor groepshuisvesting, komt er per cavia 50% van bovenvermelde oppervlakte bij. De hoogte van het verblijf is steeds minimum 40 cm.</p>	<p>Gedurende het merendeel van de dag hebben cavia's vrije uitloop, in een veilige ruimte (vb. een ren). Hoe meer ruimte gegeven kan worden aan de cavia's, hoe beter. De bewegingsvrijheid wordt bij voorkeur gegeven op momenten dat cavia's van nature actief zijn (overdag actief met pieken 's ochtends en 's avonds).</p> <p>Bij uitloop op een gladde vloer, worden best matten voorzien zodat de cavia's niet kunnen uitglijden.</p>	<p>Cavia's moeten minstens per twee gehouden worden, zie onderdeel "sociaal gedrag".</p>
<p>***Een minderheidsadvies van Ani-zoo i.v.m. (onder andere) deze normen is toegevoegd op p19 van dit document</p>		
<p>Wanneer een cavia vrij rondloopt, worden alle risico's voor de cavia vermeden.</p>		<p>Elektrische kabels moeten worden afgeschermd (zodat ze niet doorgeknaagd kunnen worden), giftige planten afgeschermd, geen toxische stoffen in de omgeving, geen ramen op vloerhoogte op kipstand, geen ramen op vloerhoogte open zonder afscherming, ...</p>
<p>De huisvesting van cavia's bevat steeds een groeps-slaap/schuil-hok zowel als individuele slaap/schuil-hokken. Deze moeten permanent toegankelijk zijn, dus aanwezig zijn in hokken zowel als rennen.</p>	<p>Voorzie bij voorkeur minstens één slaap/schuil-hok meer dan het aantal cavia's in de groep.</p>	<p>Cavia's slapen graag samen maar moeten zich toch steeds uit de groep kunnen terugtrekken om sociale spanningen te vermijden, wat bijdraagt aan de stabiliteit van de groep.</p>
<p>Slaap/schuilhokken hebben minstens twee in/uit-gangen.</p>		<p>Dit moet cavia's toelaten om snel te vluchten (belangrijk als prooidier) wanneer ze verstoord worden en is van groot belang bij groepshuisvesting, om agressie te vermijden. Ruime tunnels waarin cavia's (alleen of met meerdere) in kunnen slapen, zijn hiervoor ook geschikt.</p>

Er wordt stofvrije, zachte en absorberende bedding voorzien, op de gehele vloer van de huisvesting of op een deel ervan. In het laatste geval wordt er voldoende bedding voorzien op een plaats waar de cavia comfortabel kan liggen. De vloer is niet glad en niet irriterend voor de voetzolen.		De bedding moet comfortabel en hygiënisch zijn. Stro, papieren korrels of pellets, hennepvezel, houtkrullen, ... zijn geschikt als bodembedekking.
Indien de temperatuur in huis warmer is dan 23 °C, wordt afkoeling voor de cavia voorzien, waarbij het dier zelf kan kiezen om er al dan niet gebruik van te maken.		De optimale omgevingstemperatuur voor een cavia ligt tussen 20 en 22°C. Cavia's kunnen slecht tegen hitte. Eens de temperatuur oploopt tot 27°C, kunnen cavia's hun lichaamstemperatuur niet meer zelf op peil houden. Verkoelen kan met: koelingstapijt, natte tegel, bevroren waterfles omwikkeld met een doek, etc.
Een cavia wordt niet blootgesteld aan plotse schommelingen in omgevingstemperatuur van meer dan 10 °C, tenzij op diergeneeskundig advies of tenzij het gaat om verplaatsen van buiten naar binnen bij extreme hitte.		Let op met verplaatsingen van warme ruimten naar koele ruimten – en omgekeerd – binnenshuis. Ook het plots verplaatsen van binnen naar buiten, kan de regeling van de lichaamstemperatuur verstoren. Een cavia die normaal binnen gehouden wordt, moet immers kunnen wennen aan de nieuwe omgevingstemperatuur buiten.
	De luchtvochtigheid in het caviaverblijf ligt tussen 40% en 70%.	Cavia's kunnen niet goed tegen tochtige en vochtige omstandigheden. Deze hebben een negatieve impact op hun immuniteit, dus maakt hen gevoeliger voor allerlei infecties.
De bedding in het caviaverblijf is schoon en droog. De aanwezigheid van keutels en door urine bevochtigde bedding wordt dagelijks gecontroleerd. Wanneer nodig worden keutels en bevulde bedding verwijderd.		Ophoping van ammoniak moet vermeden worden want is schadelijk voor de ademhaling en de voetzooltjes. Verder is een hygiënische omgeving essentieel ter preventie van besmettelijke ziekten.
De gehele huisvesting wordt wekelijks gereinigd en de bedding vervangen. Wanneer de bedding vervangen wordt, wordt een handvol van de oude bedding op de nieuwe bedding teruggelegd.		Geurmarkeringen van hun territorium- en/of groep geven cavia's een gevoel van veiligheid en controle. Het terugleggen van een handvol oude bedding na het schoonmaken van caviaverblijven, houdt deze geurmarkeringen in stand.
Voor cavia's met bewegingsproblemen wordt aangepaste huisvesting voorzien, in overleg met een dierenarts.		Vb. dikkere laag bedding op slaap/rustplaats, ...
Er is minstens dagelijks controle op de gezondheid en het welzijn van elke cavia.		Wanneer de eigenaar meer dan één dag niet aanwezig is, zorgt die dat iemand anders de cavia's komt verzorgen.

Wanneer de cavia buiten wordt gehouden:

MINIMALE NORMEN	BIJKOMENDE AANBEVELINGEN	TOELICHTING
Buitencavia's worden op een rustige en tochtvrije plaats in de tuin gehuisvest, waar natuurlijke lichtinval aanwezig is (zonder directe blootstelling aan de zon) en waar ze een overzicht hebben over hun omgeving.	Bij voorkeur worden buitencavia's op een zachte ondergrond gehouden (niet op tegels of beton) Cavia's mogen niet dicht bij lawaaibronnen (machines, radio, ...), met inbegrip van ultrasone frequenties, gehuisvest worden.	Cavia's communiceren aan de hand van verschillende soorten stemgeluiden en kunnen zelf erg luidruchtig zijn, maar toch zijn ze erg gevoelig voor continu of te luid (inclusief ultrasoon) lawaai. Dit kan stress en slaapstoornissen en problemen veroorzaken, alsook problemen met de immuniteit (die aanleiding kunnen geven tot vb. schurft of huidschimmels). Anderzijds bevordert rustige menselijke activiteit in hun omgeving de socialisatie.
	Het is aan te bevelen om het caviaverblijf tegen een muur te plaatsen om de dieren een gevoel van bescherming te geven.	
	Wanneer een caviaverblijf op de grond staat, en er is risico op vanuit de grond opstijgende koude, wordt er een isolatielaag onder of op (vb. dikkere bedding) de bodem voorzien.	
De omgeving waarin een cavia wordt gehouden is ontsnappingsvrij en vermijdt indringen door predatoren, zowel bovengronds als ondergronds.		Belangrijke predatoren van cavia's zijn: katten, honden, vossen, marters, roofvogels, ...
Een cavia moet voldoende bewegingsruimte hebben. Indien cavia's (minstens per twee) op een beperkte oppervlakte worden gehouden, is dat gedurende maximaal 12u per dag het geval. Onder een beperkte oppervlakte wordt verstaan: 0,9 m ² vrije oppervlakte per twee cavia's ^{***} . Gedurende de rest van de tijd hebben de cavia's ruime bewegingsvrijheid (minstens 2m ²). Voor groepshuisvesting, komt er per cavia 50% van bovenvermelde oppervlakte bij. De hoogte van het verblijf is steeds minimum 40 cm.	Gedurende het merendeel van de dag hebben cavia's vrije uitloop, bij voorkeur in een veilige ruimte (vb. een ren). Hoe meer ruimte gegeven kan worden aan de cavia's, hoe beter. De bewegingsvrijheid wordt bij voorkeur gegeven op momenten dat cavia's van nature actief zijn (overdag actief met pieken 's ochtends en 's avonds).	Cavia's moeten minstens per twee gehouden worden, zie onderdeel "sociaal gedrag".
***Een minderheidsadvies van Ani-zoo i.v.m. (onder andere) deze normen is toegevoegd op p19 van dit document		

Wanneer een cavia vrij rondloopt, worden alle risico's voor de cavia vermeden.		Elektrische kabels moeten worden afgeschermd (zodat ze niet doorgeknaagd kunnen worden), giftige planten afgeschermd, geen toxische stoffen in de omgeving, ...
De huisvesting van cavia's bevat steeds een groeps-slaap/schuil-hok zowel als individuele slaap/schuil-hokken. Deze moeten permanent toegankelijk zijn, dus aanwezig zijn in hokken zowel als rennen****.	Voorzie bij voorkeur minstens één slaap/schuil-hok meer dan het aantal cavia's in de groep.	Cavia's slapen graag samen maar moeten zich toch steeds uit de groep kunnen terugtrekken om sociale spanningen te vermijden, wat bijdraagt aan de stabiliteit van de groep.
****Een minderheidsadvies van de dierenbeschermingsorganisaties i.v.m. (onder andere) gaas op de bodem de ren is toegevoegd op p19 van dit document.		
Slaap/schuilhokken hebben minstens twee in/uit-gangen.		Dit moet cavia's toelaten om snel te vluchten (belangrijk als prooidier) wanneer ze verstoord worden en is van groot belang bij groepshuisvesting, om agressie te vermijden. Ruime tunnels waarin cavia's (alleen of met meerdere) in kunnen slapen, zijn hiervoor ook geschikt.
In het slaap/schuil-hok wordt zachte en absorberende bedding voorzien. Het slaap/schuil-hok biedt voldoende ventilatie, maar de openingen staan niet rechtstreeks blootgesteld aan felle wind/regen/sneeuw.	De luchtvochtigheid in het caviaverblijf ligt tussen 40% en 70%.	Cavia's kunnen niet goed tegen tochtige en vochtige omstandigheden. Deze hebben een negatieve impact op hun immuniteit, dus maakt hen gevoeliger voor allerlei infecties. Om het binnenkomen van slagregen te vermijden, zijn de openingen van het slaap/schuil-hok niet naar de kant van de overwegende windrichting (meestal het westen) gekeerd.
Minstens een deel van de buitenhuisvesting (inclusief het slaap-/schuilhok) is afgeschermd van de weerselementen (felle zon, regen, wind...). Elk cavia heeft vrije keuze om in de zon of in de schaduw te zitten, en/of gebruik te maken van beschutting.		Extreme weersomstandigheden kunnen een negatief effect hebben op het welzijn en de gezondheid, maar veel cavia's kunnen ook genieten van even zonnebaden bij frisser weer.
Indien de temperatuur buiten warmer is dan 23 °C, wordt afkoeling voor de cavia voorzien. Bij temperaturen lager dan 15 °C is extra bescherming (isolatie, verwarming, ...) nodig. Indien verkoeling of warmte-bescherming wordt aangeboden, kan het dier zelf kiezen om er al dan niet gebruik van te maken.		De optimale omgevingstemperatuur voor een cavia ligt tussen 20 en 22°C. Cavia's kunnen slecht tegen hitte. Eens de temperatuur oploopt tot 27°C, kunnen cavia's hun lichaamstemperatuur niet meer zelf op peil houden. Verkoelen kan met: koelingstapijt, natte tegel of bevroren waterfles omwikkeld met een doek. Extra bescherming moet voorzien worden onder 15°C. Dit kan met: extra isolatie (wandisolatie of grote hoeveelheid stro), en/of een beveiligde warmtebron ("snuggle safe", metalen waterkruiken met hoes, lamp, ...).

Een cavia wordt niet blootgesteld aan plotse schommelingen in omgevingstemperatuur van meer dan 10°C, tenzij op diergeneeskundig advies of tenzij het gaat om verplaatsen van buiten naar binnen bij extreme hitte.		Vooraf het verplaatsen van binnen naar buiten in de winter houdt risico's in.
Cavia's die men buiten wil houden, maar die dit niet gewoon zijn (vb. net aangeschaft vanuit een verwarmde binnenruimte), moet men in de herfst buiten zetten vooraleer de temperatuur onder de 15°C zakt, zodat ze de kans krijgen om te wennen aan lagere buitentemperaturen. Indien dit niet kan, mag men ze ten vroegste in het voorjaar buiten zetten, ten vroegste wanneer de temperatuur 15°C bereikt.		
De bedding in het caviaverblijf is schoon en droog. De aanwezigheid van keutels en door urine bevochtigde bedding wordt dagelijks gecontroleerd. Wanneer nodig worden keutels en bevulde bedding verwijderd.		Ophoping van ammoniak moet vermeden worden want is schadelijk voor de ademhaling en de voetzooltjes. Verder is een hygiënische omgeving essentieel ter preventie van besmettelijke ziekten.
De gehele huisvesting wordt wekelijks gereinigd en de bedding vervangen. Wanneer de bedding vervangen wordt, wordt een handvol van de oude bedding op de nieuwe bedding teruggelegd.		Geurmarkeringen van hun territorium- en/of groep geven cavia's een gevoel van veiligheid en controle. Het terugleggen van een handvol oude bedding na het schoonmaken van caviaverblijven, houdt deze geurmarkeringen in stand (McBride, 2017).
Er is minstens dagelijks controle op de gezondheid en het welzijn van elke cavia.		Wanneer de eigenaar meer dan één dag niet aanwezig is, zorgt die dat iemand anders de cavia's komt verzorgen.

Wanneer de cavia binnen en buiten wordt gehuisvest:

Als een cavia een deel van de tijd binnen en een deel van de tijd buiten wordt gehuisvest, of de cavia heeft vrije keuze om binnen of buiten te zijn, dan moet hetzij de binnenomgeving, hetzij de buitenomgeving voldoen aan de hierboven beschreven minimumnormen.*****

*****Een minderheidsadvies van **de dierenbeschermingsorganisaties (onder andere) hierover is toegevoegd op p19 van dit document.**

Goede gezondheid (afwezigheid van verwondingen, ziekte, en pijn)

Algemeen

MINIMALE NORMEN	BIJKOMENDE AANBEVELINGEN	TOELICHTING
	Jaarlijks bezoek aan (of van) een dierenarts met expertise op vlak van cavia's, voor een gezondheidscontrole.	Een regelmatig grondig preventief veterinair onderzoek laat toe om problemen vroegtijdig te detecteren. Bepaalde aandoeningen kunnen slechts beoordeeld worden door een dierenarts, omdat dit specifieke instrumenten vereist (vb. problemen met de kiezen). Naast deze medische controle kan tijdens deze jaarlijkse controle uitgebreid voeding- en huisvestingsadvies gegeven worden. Veel voorkomende gezondheidsproblemen zijn: vitamine C tekort, tandproblemen (vaak geassocieerd met slechte voedingsgewoontes), huidparasieten (zoals luizen, schurftmijten, ...) en huidschimmel (ringworm, kan besmettelijk zijn voor mensen), pododermatitis (ontsteking aan de poten) en steentjes in de urinewegen. Daarnaast kan een suboptimale huisvesting een cavia stress bezorgen. Deze stress kan op zijn beurt aanleiding geven tot gezondheidsproblemen.
Curatieve bezoeken aan de dierenarts zoals nodig, in geval van significante verwondingen, ziektesymptomen of gedragsveranderingen.		Significante gedragsveranderingen kunnen inhouden: zichzelf overdreven krabben, veranderingen in vocale communicatie (toename of vermindering), activiteit (vb. lusteloosheid), eetlust, drinkgedrag, alertheid, agressie, ...
	Transporteer een cavia altijd in een stevige transportkooi waarin een antislip bodem voorzien wordt (vb. een handdoek). Transporteer een cavia met een beetje voedsel in de transportkooi, en liefst ook met een stressbestendige soortgenoot erbij.	Aangezien cavia's moeilijk zonder eten kunnen, wordt aangeraden om bij deze verplaatsingen hooi en stukjes verse groenten in deze kooi te leggen. Aangezien cavia's sociale dieren zijn en zich minder gestresseerd voelen in aanwezigheid van een soortgenoot, is transport met een stressbestendige soortgenoot aan te raden.
Er gebeurt dagelijks toezicht op de eetlust en de productie van keutels (aanwezigheid, hoeveelheid, consistentie, grootte en vorm) en andere aspecten van gezondheid en welzijn van de cavia (eventuele gedragsveranderingen, ziektesymptomen en verwondingen).	Het gewicht wordt minstens maandelijks (idealiter wekelijks) gecontroleerd om abnormale toename of afname tijdig te kunnen opmerken. Dit is vooral van belang bij cavia's in groepshuisvesting waarbij de keutels niet aan een individueel dier kunnen worden gekoppeld.	Tekenen van ziekte en pijn zijn vaak erg subtiel bij prooidieren zoals cavia's, waardoor ze soms pas worden opgemerkt wanneer de gezondheid en/of het welzijn ernstig in het gedrang komt. Vb. Niet meer eten of keutelen is een noodgeval waarbij de dierenarts onmiddellijk geconsulteerd moet worden.

De slijtage van de nagels wordt minstens elke maand gecontroleerd.	De nagels van een cavia worden geknipt wanneer nodig.	Het is nodig om de nagels te knippen als ze beginnen krullen. Dit is een risicofactor voor het ontwikkelen van pododermatitis (ontsteking van de poten).
De vacht van langharige cavia's wordt dagelijks gecontroleerd op de aanwezigheid van klitten en wanneer nodig geborsteld om klitten of overmatig inslikken van haren (bij het zichzelf wassen) te voorkomen.		
Cavia's mogen niet blootgesteld worden aan vermijdbare oorzaken van pijn, letsel of giftige stoffen of planten.		
	Mannelijke cavia's kunnen gecastreerd worden om onrustig of agressief gedrag te verminderen en om voortplanting te vermijden.	

Bijkomende aandachtspunten voor jonge/oude dieren

MINIMALE NORMEN	BIJKOMENDE AANBEVELINGEN	TOELICHTING
	Tijdens de eerste levensmaanden is het aangeraden om een dierenarts te consulteren.	De dierenarts wordt best geconsulteerd voor onder andere een gezondheidscheck en eventueel voor geslachtsbepaling. Mannelijke cavia's zijn geslachtsrijp op ongeveer 8 tot 10 weken, vrouwelijke cavia's op ongeveer 4 tot 5 maanden.
Een vrouwelijk cavia krijgt maximum 2 nesten per jaar.	Voor vrouwtjes (zeugjes) is het best om pas vanaf de leeftijd van 4,5 tot 6 maanden te starten met kweken, maar best ook niet veel later dan 6 maanden.	Beide bekenhelften groeien tussen de 5 en de 9 maand aan elkaar waardoor er problemen bij de bevalling kunnen ontstaan wanneer het eerste nestje na deze leeftijd geboren wordt.
	In samenspraak met een dierenarts moet de huisvesting aangepast worden voor oudere cavia's met bewegingsproblemen.	

Gepast gedrag

Sociaal gedrag naar andere cavia's

MINIMALE NORMEN	BIJKOMENDE AANBEVELINGEN	TOELICHTING
<p>Cavia's worden in compatibele groepen gehouden van minstens 2 cavia's. Een tijdelijke uitzondering van 6 maand kan bestaan voor cavia's waarvan de groepsgenoten recent overleden zijn. Enkel voor cavia's ouder dan 6 jaar die alleen komen te vallen, is er geen verplichting om ze opnieuw te hergroeperen.</p>	<p>De beste combinatie is een gecasteerd mannetje met 1 tot 10 vrouwtjes. Vechtende dieren worden van elkaar gescheiden en bij voorkeur gekoppeld aan een beter geschikte partner.</p> <p>Indien er dieren van beide geslachten aanwezig zijn, en het is niet de bedoeling om te kweken, moet minstens één van beide geslachten gecasteerd (wegnemen van de geslachtsklieren bij mannelijke of vrouwelijke dieren) voor ze geslachtsrijp worden (vrouwtjes vanaf 2 maanden, mannetjes vanaf 3 maanden leeftijd).</p>	<p>Cavia's zijn van nature sociale dieren. Ze hebben in groep een gevoel van veiligheid als gevolg van het sneller opmerken van predatoren in groep, gecombineerd met affiliatieve interacties (ontspannen bij elkaar slapen, eten, elkaar markeren, ...). In stabiele groepen van cavia's wordt er normaal weinig conflictgedrag gezien, maar meerdere mannetjes samen huisvesten kan een uitdaging zijn, en vereist voldoende ruimte. Ook is het in dit geval best om deze mannetjes vanaf jonge leeftijd samen te houden.</p>
<p>Socialisatie gebeurt op een manier die voor de cavia aangenaam is (= zonder dat de cavia vreesreacties vertoont of door ervoor te zorgen dat het, wanneer het deze vertoont, de mogelijkheid heeft om weg te gaan m.a.w. controle over de onaangename stimulus te hebben).</p>		
<p>Indien groepsgenoten worden samengebracht op volwassen leeftijd, worden ze op een rustige, aangepaste manier aan elkaar voorgesteld, op neutraal terrein en onder toezicht.</p>	<p>Het toezicht op het samenbrengen van nieuwe groepsgenoten gebeurt door iemand met kennis op het vlak van het gedrag van cavia's en ervaring in het koppelen van cavia's.</p>	<p>Cavia's beginnen vaker agressieve interacties te vertonen rond de leeftijd waarop ze seksueel volwassen worden. Daarom kan het koppelen van deze dieren (vooral niet gecasteerde mannetjes) een uitdaging zijn. Opvangcentra gespecialiseerd in cavia's bieden vaak extra informatie of hulp aan.</p>

<p>Volgende zaken essentieel om conflicten tussen groepsgenoten te vermijden: voldoende vrije ruimte en permanente visuele barrières en scheidingsstructuren en vrije toegang tot voeding, water, slaap- en schuilhokken (bij voorkeur met meerdere ingangen).</p>		
--	--	--

Sociaal gedrag naar andere diersoorten

MINIMALE NORMEN	BIJKOMENDE AANBEVELINGEN	TOELICHTING
<p>Socialisatie gebeurt op een manier die voor de cavia aangenaam is (= zonder dat de cavia vreesreacties vertoont of door ervoor te zorgen dat het, wanneer het deze vertoont, de mogelijkheid heeft om weg te gaan m.a.w. controle over de onaangename stimulus te hebben).</p>		<p>Cavia's zijn schuwe en gevoelige dieren, die niet de neiging hebben om te bijten of te krabben, maar wel snel gestresseerd zijn.</p>
<p>Huisvest cavia's niet samen met andere huisdieren (inclusief konijnen) in dezelfde kooi/ren wegens gezondheidsrisico's, verschillen in voedingsbehoeften en in communicatie.</p>		<p>Huisvesting samen met andere diersoorten kan leiden tot frustratie, conflicten en verwondingen, en tot consumptie van ongeschikt voer (vb. graanmengeling voor kippen). Als kleine dieren lopen cavia's veel risico om verwond te worden door andere diersoorten.</p>

Sociaal gedrag naar mensen/ goede mens-dier relatie

MINIMALE NORMEN	BIJKOMENDE AANBEVELINGEN	TOELICHTING
<p>Socialisatie gebeurt op een manier die voor de cavia aangenaam is (= zonder dat de cavia vreesreacties vertoont of door ervoor te zorgen dat het, wanneer het deze vertoont, de mogelijkheid heeft om weg te gaan m.a.w. controle over de onaangename stimulus te hebben).</p>		<p>Cavia's zijn schuwe en gevoelige dieren, die niet de neiging hebben om te bijten of te krabben, maar wel snel gestresseerd zijn.</p>

Ook gedurende de rest van het leven van de cavia, is het voortzetten van regelmatige, voor de cavia aangename interacties nodig voor het behoud van een goede mens-dier relatie.	Voor de cavia aangename interacties kunnen zijn: het positief bekrachtigen (vb. met voedsel) van bepaald gedrag van de cavia, zoals op schoot komen zitten of geaaid worden.	
	Optillen van cavia's wordt zoveel mogelijk vermeden. Indien verplaatsing nodig is, worden bij voorkeur andere methoden gebruikt (vb. in een tunnel of een transportkooi). Als optillen toch echt nodig is (vb. voor gezondheidscheck), moet dit met zachtheid gebeuren en moeten de poten ondersteund worden.	Cavia's zijn prooidieren en kunnen optillen, vasthouden, en geknuffeld worden, associëren met de greep van een roofdier. Dit kan negatieve emoties teweeg brengen (ook al is de enige reactie "bevriezen", stil blijven zitten) en mogelijk de band tussen mens en cavia schaden.
	Cavia's vinden het niet leuk om aan de buik (ventraal) aangeraakt te worden.	De buik is bij een prooidier een zeer kwetsbaar gebied.
Van nature angstaanjagende manipulaties zoals vastnemen bij het nekvel of het op de rug leggen, zijn verboden.		Het is een zeer foute veronderstelling dat cavia's "gehypnotiseerd" (in een staat van extreme relaxatie gebracht) kunnen worden door hen op de rug te leggen. In tegendeel, deze staat van "tonische immobiliteit" is voor een cavia beangstigend en onaangenaam .
Een cavia heeft zelf de keuze om interactie te hebben met mensen of niet. Er moeten mogelijkheden zijn om mensen te ontwijken. Men wacht tot de cavia naar zich toekomt en jaagt het dier niet na. Bijzondere waakzaamheid is geboden met kinderen. Tijdens het uitvoeren van basis-behoefte zoals eten, drinken, urineren, ontlasten en rusten in het slaap/schuilhok, worden de cavia's niet gestoord.		
Bij het afleren van gedrag wordt de nadruk gelegd op het aanleren van een ander/alternatief gedrag.	Het leren gebeurt bij voorkeur niet door het toedienen van onaangename prikkels bij de cavia.	

Expressie van ander gedrag

MINIMALE NORMEN	BIJKOMENDE AANBEVELINGEN	TOELICHTING
Gewenning aan de omgeving gebeurt op een manier die voor de cavia aangenaam is (= zonder dat de cavia vreesreacties vertoont of door ervoor te zorgen dat het, wanneer het deze vertoont, de mogelijkheid heeft om weg te gaan m.a.w. controle over de onaangename stimulus te hebben).		
De eigenaar houdt rekening met de aard van de cavia als prooidier en voorziet een voldoende veilige omgeving		

Positieve emotionele toestand

MINIMALE NORMEN	BIJKOMENDE AANBEVELINGEN	TOELICHTING
De eigenaar bevordert blootstelling aan /interactie met zaken die het individuele cavia bijzonder aangenaam vindt. Indien het om andere levende dieren gaat, dient hun welzijn ook gerespecteerd te worden.		Een gedrag met positieve onderliggende emotie is uitgestrekt op hun zij liggen. Popcornen* (springend van richting veranderen) is een teken van excitatie, dat meestal positief is maar ook op schrik kan duiden. Ook verschillende vocalisaties kunnen duiden op verschillende emoties afhankelijk van de context, en zijn soms moeilijk te interpreteren. Daarbij kijk je ook naar de niet-vocale communicatie. Bijvoorbeeld wiepen* (geluid maken dat klinkt als "wiep wiep") is positief (vb. bij het eten geven), maar een alarmkreet bij schrik is een geluid dat hierop lijkt. Gedragingen met negatieve onderliggende emotie zijn: traliebijten, vachtplukken, niet exploreren, overmatig drinken of spelen met de drinkfles.

*Enkele suggesties voor video's die tonen wat dit is:

- popcornen: https://www.youtube.com/watch?v=OwLP_VzcfpE , <https://www.youtube.com/watch?v=cjC94EhAs00>
- wiepen: <https://www.youtube.com/watch?v=o0vhplsjmow>

Minderheidsadvies van Ani-zoo

Wat betreft “Goede voeding”, is Ani-zoo het niet eens met de formulering van de minimale normen over hooi, groenvoer, snacks of snoepjes en korrels omdat een algemene regel niet haalbaar is. Bovendien zijn er zoveel verschillende producten op de markt onder de naam ‘snack’, dat een algemene aanbeveling eveneens niet mogelijk is. Daarnaast is een goed samengestelde korrel of pellet nodig als bijkomende bron van essentiële elementen. Het sterk beperken van de hoeveelheid korrels of pellets is een achterhaalde theorie. Wat betreft “Goede huisvesting”: Ani-zoo is akkoord met de stelling: “Indien cavia’s op een beperkte oppervlakte worden gehouden, is dat gedurende maximaal 12u per dag het geval.” I.v.m. de grootte van de oppervlakte merkt Ani-zoo het volgende op: Volgens een Britse enquête bij caviahouders (Harrup, A. J., & Rooney, N. 2020. Current welfare state of pet guinea pigs in the UK. Veterinary Record, 186(9), 282-282) is de gemiddelde oppervlakte per cavia 0,53 m². De door de werkgroep voorgestelde oppervlakte van 0,7 m² werd bovendien afgestemd op de grootste commercieel beschikbare kooien. Wij kunnen dan ook niet akkoord gaan met een minimale vrije oppervlakte groter dan 0,7 m².

Minderheidsadvies van de dierenbeschermingsorganisaties¹

De toevoegingen in de kolom “bijkomende aanbevelingen” moeten worden verplicht en opgelegd als minimale normen, zodat deze worden nageleefd. Het betreft: (1) goede voeding: rij 3 (hooi); rij 4 (geschikte groenten en kruiden); rij 8 (krachtvoer); (2) goede huisvesting, wanneer de cavia binnen wordt gehouden: rij 1 (lawaaibronnen); rij 5 (vrije uitloop); rij 12 (luchtvochtigheid); (3) goede huisvesting, wanneer de cavia buiten wordt gehouden: rij 1 (zachte ondergrond en lawaaibronnen); rij 5 (bewegingsvrijheid); rij 9 (luchtvochtigheid); (4) goede gezondheid: rij 3 (transport); rij 5 (nagels); (5) gepast gedrag, sociaal gedrag naar mensen: rij 2 (positieve bekrachtiging); rij 3 (verplaatsingen); rij 4 (buik niet aanraken); rij 7 (geen onaangename prikkels). Bovendien moet, wat betreft “Goede huisvesting”, zowel aan de minimumnormen voor binnenhuisvesting als voor buitenhuisvesting worden voldaan indien cavia’s zowel binnen als buiten worden gehouden (en niet aan één van de twee, zoals nu voorgesteld). Tenslotte zou er een verbod moeten zijn op het gebruik van gaas op de bodem van de ren. Het gaas kan de poten van de cavia’s immers beschadigen.

---

¹ *GAIA, Nationale Raad voor Dierenbescherming, Help Animals en Blauwe Kruis van België

Literatuurlijst

- Grant, R., Montrose, T., & Wills, A. (2017). ExNOTic: should we be keeping exotic pets? *Animals*, 7(6), 47.
- Harrup, A., & Rooney, N. (2020). Current welfare state of pet guinea pigs in the UK. *Veterinary Record*, 186(9), 282.
- Hawkins, M.G., Bishop, C.R. (2012). Disease problems of Guinea pigs – Section III : Guinea pigs and Chinchillas. In Quesenberry, K., & Carpenter, J. W. (2011). *Ferrets, Rabbits and Rodents-E-Book: Clinical Medicine and Surgery*. Elsevier Health Sciences.
- Mancinelli, E. (2021, april 19). *Guinea pig husbandry - housing, diet and handling*. Opgehaald van Vet Times: <https://www.vettimes.co.uk/app/uploads/wp-post-to-pdf-enhanced-cache/1/guinea-pig-husbandry-housing-diet-and-handling.pdf>
- McBride, A. (2014). Rabbits and rodents - what vets need to know! Faculteit diergeneeskunde Merelbeke, België: IPV Diergeneeskunde, UGent.
- McBride, A. (2017). Small prey species' behaviour and welfare: implications for veterinary professionals. *Journal of Small Animal Practice*, 58, 423-433.
- Minarikova, A., Hauptman, K., Jeklova, E., Knotek, Z., & Jekl, V. (2015). Diseases in pet guinea pigs: a retrospective study in 1000 animals. *Veterinary Record*, 177(8), 200.
- Norman, R., & Wills, A. (2016). An Investigation into the relationship between owner knowledge, diet, and dental disease in guinea pigs (*Cavia porcellus*). *Animals*, 6(11).
- Pignon, C., & Mayer, J. (2021). Guinea Pigs. In K. Quesenberry, C. Orcutt, C. Mans, & J. Carpenter, *Ferrets, rabbits, and rodents. Clinical Medicine and Surgery* (pp. 270-297). Elsevier.
- Pilny, A. (2015). Small exotic companion mammal wellness management and environmental enrichment. *Veterinary Clinics: Exotic Animal Practice*, 18(2), 245-254.
- Rowland, M. (2020). Veterinary care of guinea pigs. *In practice*, 42(2), 91-104.
- Tynes, V. (2010). *Behavior of Exotic Pets*. Blackwell Publishing.
- Tynes, V. (2019). Exotic Pet Behaviour Conference. Aalst (Belgium): VOBD (SAVAB).
- Wills, A. (2020). Impact of husbandry on the welfare of pet guinea pigs in the UK. *Veterinary Record*, 186(9), 279-281.

Bijlage 1: werkgroep “cavia’s” - Brusselse Raad voor Dierenwelzijn

1/ Deelnemers aan de werkgroep

Voorzitter:

Prof. Christel Moons (voorzitter van de Brusselse Raad voor Dierenwelzijn, professor toegepaste ethologie en dierenwelzijn aan Faculteit Diergeneeskunde van UGent)

Leden van de werkgroep:

- Katleen Hermans (Professor-dierenarts aan de Faculteit Diergeneeskunde van UGent, Europees specialist bijzondere huisdieren)
- Lies Beernaert (dierenarts voor konijnen en knaagdieren, waaronder cavia’s, docent bij Hogeschool Vives)
- Marie-Laure Kerschot (dierenarts, oprichtend bestuurslid van Jodipro vzw)
- Patrick Gyssels (dierenarts, vertegenwoordiger van Andibel)
- Jean-Thomas Geelhand (dierenarts, vertegenwoordiger van dierenhandelszaak Tom&Co)
- Stéphanie Cambier (dierenarts kleine huisdieren, vertegenwoordiger van de Franstalige Orde der Dierenartsen in de Brusselse Raad voor Dierenwelzijn)

Secretaris: Eva Van laer (departement dierenwelzijn, Leefmilieu Brussel)

2/ Data van de vergaderingen

20/09/2022, 13/10/2022, 30/06/2023

Bijlage 2: geschikt en ongeschikt groenvoer voor cavia's

Voorbeelden van geschikte groene bladgroenten en (on)kruiden

Sla, rucola (raketsla), kolen, andijvie, snijbiet, loof van radijzen, wortelloof, selderij, waterkers, paardenbloem, weegbree, klaver, brandnetel, zevenblad, kamille, frambozenbladeren, bramenbladeren, aardbeibladeren, rozenstruik bladeren, Oost-Indische kers, zuring, salie, bonenkruid, citroenmelisse, munt, dille, oregano, koriander, spinazie, peterselie, ...

Voorbeelden van geschikte (wortel)groenten

Radijs, witloof, wortel, pastinaak, paprika's (elke kleur, zaadjes verwijderd), komkommer, courgette, ...

Voorbeelden van geschikte takken en bladeren van bomen

Berkenbladeren (en -takken), hazelaarbladeren (en –takken), wilgenbladeren (en –takken), appelboombladeren (en –takken), ...

Voorbeelden van ongeschikt voer

Brood, gemaaid gras, knoflook, ui, sjalotten en andere bolgewassen, bieslook, rabarber (bladeren noch stengels), appelpitten, avocado, aardappelen of aardappelschillen, tomatenbladeren, taxus, vingerhoedskruid, Jakobskruid, scheerling, boterbloem, hop, klimop, papavers (o.a. klaproos), liguster, sleutelbloem (primula), sierbloemen en sierplanten afkomstig van bij de bloemist of tuincentrum...

Bijlage 3: Body Condition Score

Het evalueren van de voedingstoestand van cavia's a.d.h.v. een "body condition score" (lichaamsconditiescore) op een schaal van 1 (zeer mager) tot 5 (obees) - beschreven in de tabel hieronder – wordt aangeraden door websites specifiek rond het welzijn en/of de voeding van gezelschapsdieren, waaronder:

<https://www.pfma.org.uk/>

<https://www.oxbowanimalhealth.com/blog/how-to-tell-if-your-rabbit-or-guinea-pig-is-overweight-or-underweight/>

Score 1 (te mager)	<ul style="list-style-type: none"> - Bekken, ribben en rugwervels zichtbaar door huid en vacht en goed voelbaar - Achterlijf heeft duidelijk concave vorm - Borst en romp hebben dezelfde breedte, regio van de ribben is smaller (bovenaanzicht) 	
Score 2 (mager)	<ul style="list-style-type: none"> - Bekken, ribben en rugwervels goed voelbaar (niet zichtbaar). - Achterlijf heeft lichtjes concave vorm - Borst is veel smaller dan romp (bovenaanzicht) 	
Score 3 (ideaal)	<ul style="list-style-type: none"> - Bekken en ribben voelbaar, maar niet prominent (bedekt met wat vet). - Achterlijf heeft vlakke vorm (niet bolvormig) - Borst is smaller dan romp (bovenaanzicht) - Voeten zichtbaar 	
Score 4 (dik)	<ul style="list-style-type: none"> - Enige druk nodig om bekken, ribben en rugwervels te voelen (bedekt met vet). - Achterlijf heeft bolle vorm (hangende buik) - Borst is slechts klein beetje smaller dan romp (bovenaanzicht) - Voeten nauwelijks zichtbaar 	
Score 5 (te dik, obees)	<ul style="list-style-type: none"> - Veel druk nodig om bekken, ribben en rugwervels te voelen (bedekt met vet). - Achterlijf heeft zeer bolle vorm (erg hangende buik) - Borst even breed als romp (bovenaanzicht) - Voeten nauwelijks of niet zichtbaar 	